

Škvorec (4 km JZ od Úval)

Jméno Škvorec je ženského rodu a jeho původ lze nalézt v osobním jménu Škvor (dle pověsti byl zakladatelem osady Škvor ze Škvrňan). Nejstarší doložené zmínky pochází z roku 1279, kdy byl majitelem vsi neblaze proslulý královský číšník **Domaslav ze Škvorce**, který byl stavebníkem škvoreckého hradu. Další majiteli byli pražští měšťané **Olbramovi** s pěti plameny ve znaku, z nichž se stal **Olbram ze Škvorce** (1377-1402) roku 1396 v pořadí čtvrtým pražským arcibiskupem. Za vlády tohoto rodu došlo ve Škvorci okolo roku 1400 k rozšíření hradu, kdy byla ke starému paláci přistavěna gotická brána s kaplí a padacím mostem. Škvorec nyní již jako středisko stejnojmenného panství přešla roku 1462 do rukou pražskému purkrabímu **Čeňkovi z Klinšteina**, který měl ve znaku dvě zkřížené ostrve ve zlatém štítě. Jeho syn **Jan Škvorecký** sjednal u krále Vladislava Jagelonského povýšení vsi Škvorec na **městečko**. Stalo se tak 13. prosince 1497. Král udělil novému městečku znak a povolil měšťanům užívání zelené pečeti a konání výročních trhů. Protože se páni z Klinšteina velmi zadlužili, přešlo škvorecké panství roku 1532 na **Zikmunda Smiřického ze Smiřic**, který nákladně přestavěl starý nevyhovující hrad v renesanční zámek. Smiřičtí s černobílým na koso půleným štítem rozšiřovali svá panství znamenitě. V roce 1560 došlo po plných 100 letech ke **znovuscelení panství**, kdy přikoupil **Albrecht Smiřický** ke Škvorci polovinu městečka Úval, tvrz Hostyni (Hostín), pustou tvrz v Hodově a část Hradešína. Z pánů Smiřických došel největší slávy **Albrecht Jan Smiřický** (1594-1618), který se činně účastnil Stavovského povstání na Pražském hradě. Ve svých 24 letech se měl stát dokonce Českým králem, ale zemřel roku 1618 na zimnici. Po smrti byl Albrecht za protihabsburskou činnost královskou komorou odsouzen ke ztrátě všeho jmění a jeho památka byla navždy zatracena. Část majetku se podařila ukořistit ziskuchtivým příbuzným **Albrechtem z Valdštejna**. Ten prodal Škvorec i s panstvím roku 1623 knížeti **Karlu z Liechtensteina**. Za třicetileté války Škvorecký zámek zapálili Švédové, k jeho obnově došlo až na počátku 18. století za vlády knížete **Jana Adama Ondřeje z Liechtensteinu**. Jeho dcera **Marie Terezie Savojská** (1694-1772) se stala na zdejších panstvích velmi oblíbenou vladařkou. Její šlechtnost, lidskost a dobročinnost přesahovala mezinárodní měřítko. Roku 1765 dala postavit u Škvorce **sochu sv. Donáta** a v letech 1759-1767 vystavěla ve Škvorci filiální **kostel sv. Anny**. Vrchnostenské úřady byly roku 1848 zrušeny a veškerá zodpovědnost se převedla na nové Obecní úřady. Zbytkové knížecí **lesy a dvory** byly včleněny do správy Velkostatku Škvorec-Uhříněves a lesy zůstaly knížeti až do konfiskace roku 1948. V období let 1889-1890 byla na místě rozbořeného zámeckého paláce vystavěna **škola**. Pod zámkem stával ještě na počátku 20. století proslulý parostrojní **pivovar** původně ze 17. století, který vařil granátový ležák až do zrušení roku 1924. Nad sladovnou **neogotický kostel** z roku 1895. Za Novým zámkem pozdně barokní **filiální kostel sv. Anny** a za ním **barokní špýchar** z 18. století.

[znak městyse] **ŠKVOREC**

• Městys Škvorec (313 m n.m.) leží 4 km jižně od Úval nad údolím Škvoreckého potoka při silnici 101 spojující města Úvaly a Říčany. Obec tvoří dvě části – Škvorec a Třebohostice čítající dohromady 1079 obyvatel. Městysen je Škvorec od roku 1497. • Prohlídku městyse začneme u ruiny **starého zámku**, jenž byl vystavěn na místě původního gotického hradu z doby kolem roku 1279. Zbyla z něho pouze vstupní brána s věží a kamenným mostem. Před zámkem stojí zdařilá barokní **socha sv. Prokopa**, dílo Matyáše Brauna z poloviny 18. století. Naproti zámku ční **nový zámek** z roku 1791, s mělkými arkýři na arkádových loubích a barokní branou, stojící na místě někdejšího středověkého dvora. Za Novým zámkem pozdně barokní kostel barokní **kostel sv. Anny** z let 1759-1767, vystavěný kněžnou Marií Terezií Savojskou z Liechtensteinu. Za ním **barokní špýchar** a v polích na křižovatce historických a turistických cest významná barokní **socha sv. Donáta**, patrona úrody z roku 1765 (viz obrázek). • Ze známých osobností žili ve Škvorci pražský arcibiskup **Olbram ze Škvorce** 1377-1402, historik **F. B. Škorpil**, harfistka Národního divadla **Božena Vykoukalová**, spisovatel **Čeněk Tonder** a narodil se zde misionář **Vilém Obstčirer**. • V obci je zdravotní zařízení, základní a mateřská škola, pošta, knihovna, fotbalové a tenisové hřiště, sokolovna a 3 hostince. Ve Škvorci se v květnu konají tradiční Staročeské máje, hasičské plesy, školní besídky, koncerty v kostele, fotbalové turnaje místního TJ Sokola a tradiční zábavy. • V obci se nachází dvě **chatové osady** – Ervet ve Škvorci a Old Wanderers v Třebohosticích. U Třebohostic se nachází **přírodní památka** – zatopený **lom Na Plachtě**, který je útočištěm obojživelníků. Při Škvoreckém potoku nad obcí mělké 2 km dlouhé **Údolí Svatopluka Čecha** (zvané též Na dolíčkách). Na jeho okraji velké přírodní koupaliště. Přes Škvorec vede několik turistických tras – červená 105, žlutá 119.

- Na náměstí útulná **vinárna** Dionysios s možností venkovního posezení Škvorec 48, rezervace na tel.: 224 284 766
- Výrobní uzenin a lahůdek s jídelnou fa. „Škvorecká uzenina“ p. Romana Švejdy Škvorec, Tyršova 304, tel.: 224 283 835
- **Kontakt:** Úřad městyse Škvorec
Masarykovo nám. 122
250 83 Škvorec
tel.: 224 283 840-841, fax: 224 283 840
www.obecskvorec.cz
e-mail: obecniurad@obecskvorec.cz

Jan Psota ml., kronikář městyse Škvorec – pro účely turistické publikace

ŠKVOREC

Městys Škvorec (313 m n. m.) leží 4 km jižně od Úval nad údolím Škvoreckého potoka při silnici č. 101 mezi městy Úvaly a Říčany. Obec tvoří dvě části – Škvorec a Třebohostice, čítající dohromady 1079 obyvatel. Městysem je Škvorec od roku 1497.

Památky

- chátrající zámek (dnes vlastnictví cizí soukromé firmy), zbyla vstupní brána s věží a kamenný most. Před zámkem socha sv. Prokopa od Matyáše Brauna
- nový zámek (po rekonstrukci, soukromý, nepřístupný)
- barokní kostel sv. Anny
- barokní špýchar
- evangelický kostel
- v polích socha sv. Donáta, patrona úrody

Znamé osobnosti

- Olbram ze Škvorce, pražský arcibiskup
- F. B. Škorpil, historik
- Božena Vykoukalová, harfenistka Národního divadla
- Čeněk Tonder, spisovatel
- Vilém Obstčírer, misionář

Turistika

- 2 chatové osady - Ervet ve Škvorci a Old Wanderers v Třebohosticích
- Lom Na Plachtě - útočiště obojživelníků a přírodní památka (Třebohostice)
- Zalesněné údolí Svatopluka Čecha (zvané též Na dolíčkách), mělké 2 km dlouhé, se táhne podél potoka až k Doubku. Na jeho okraji velký rybník. Přes Škvorec vedou turistické trasy – červená značka č.105, žlutá č. 119.

Nepřehlédněte

- Vinárna Dionysios, útulná + venkovní posezení. Škvorec 48, tel. 224 284 766
 - Škvorecká uzenina, Výrobní uzenin a lahůdek, jídelna.
- Roman Švejda, Tyršova 304, Škvorec, tel. 224 283 835

O Škvorci

Je zde zdravotní zařízení, základní a mateřská škola, pošta, knihovna, fotbalové hřiště, sokolovna a 3 hostince. Oblíbené jsou zdejší hasičské plesy, zábavy, koncerty v kostele, školní besídky i fotbalové turnaje TJ Sokol. Tradicí jsou květnové Staročeské máje.

Více se dozvíte ve výletu v trasové části průvodce a na adrese www.obecskvorec.cz

Další kontakty:

Úřad městysu Škvorec
Masarykovo nám. 122, 250 83 Škvorec
tel.: 224 283 840-841, fax: 224 283 840
e-mail: obecniurad@obecskvorec.cz